

jeg skulde stille det Forslag, jeg har tilladt mig at stille angaaende Indspørelsen af en ny Paragraf i Loven. Derksom Enhver har Lov til at tilvirke Roesaft og derefter, hvis han mulig kan finde sin Regning derved, har Lov til at affatte den til Fabrikker til Forædling, er det et Spørgsmaal, om det er nødvendigt at tage den Forholdsregel, som jeg har troet at burde tage ved det af mig stillede Forslag, men lad det da blive klart i Loven, at Enhver har Lov til at tilvirke Roesaft. Da bortfalde nogle af de Betænklichkeiten, jeg har havt, og som have bragt mig til at stille mit Ændringsforslag. Blandt de Grunde, der i Øvrigt ere blevne fremhævede for at bevæge os til at indføre denne Beskatning, er ogsaa Hensynet til Bestindien, men derom vil jeg dog tillade mig en Bemærkning. Bestindien hænger virkelig, efter den Afstemning, som har fundet Sted derovre, og efter de Beslutninger, vi her have taget, alfsor løst sammen med Danmark til, at vi her med Rimelighed kunne indrette vore indre Beskatningsforhold efter et saadant Hensyn til Bestindien. Det forekommer mig, at det vilde være at gaa for vidt i sit Hensyn til Bestindien. Jeg hørte ogsaa nylig, ligesom jeg har hørt det ved Sagens tidligere Behandling, at man, naar man undlod at indføre en saadan Beskatning, vilde give store Konfartier eller Fabrikker en ubillig Fordel paa Statskassens Bekostning. Med Hensyn hertil vil jeg bemærke, at naar vi ikke søge at kasse Staten en Indtægt af det Korn, som vozer, og som her i Landet bliver tilberedt ved Ærskemaskiner og Møller, forekommer det mig, at der er lige saa liden Grund til at beskattede de Indretninger, som træffes med Hensyn til Kærne, og som ligeoverfor disse spille den samme Rolle, som de Instrumenter, jeg nys omtalte, med Hensyn til Kornet og Melet. Det forekommer mig, at den Misfærdighed, at Nogen kan vinde ved saadanne Foretagender, er ligegyldig, naar Foretagenderne i det Hele føve Følger med sig, som ere tjenlige for Almenvellet. Det antager jeg, imidlertid, at saadanne Foretagender gjøre, naar de give Anledning til, at man rundt om i Landet dyrker Produkter, som man ikke før har kunnet dyrke, og som ere fordelagtige, samt naar man skaffer en Mængde Arbeidere Arbeide i slige Fabrikker. Jeg kan aldeles ikke se, at der i de tre Grunde, jeg har anført, er Noget, som kunde bevæge mig til at gaa ind paa dette Forslag. Dets Fremkomst kan jo, som det vil erindres, siges at være bevirket derved, at et Flertal af det Uldudvalg, som blev nedsat ifjor, opfordrede Regjeringen til at fremkomme dermed. Jeg var Medlem af det daværende Udvalg, men jeg deltog ikke i Opfordringen, idet det var mig alfsor uklart, at der skulde være nogen Nødvendighed for et saadant Lovforslag. Jeg vilde i ethvert Fald først se, om man ikke ad anden Dei skulde kunne skaffe en tilsvarende Indtægt for Statskassen hos dem, som have bedre Naad til at betale Skatten, end

de, af hvem man fordrer denne Skat, nemlig Konsumenterne; thi det er dog til Syvende og Sidst dem, det kommer til at gaa ud over. Naar Regjeringen er kommet med dette Forslag, er den alfsaa tilskyndet dertil ved Udvalgets Opfordring ifjor, men man ser dog, at en Del af Udvalgets Medlemmer har opfattet Sagen saaledes, at de principielt ikke ynede denne Beskatning. De have havt en Følelse af, at de derved komme i stor Modstrid med deres Udtalelser paa andet Sted om, hvorledes man bør stille sig til nye Skatter paa Forbrugen i Landet, og derfor have de ogsaa gjort, hvad man kan kalde en Undskyldning, for, at de ere gaaede ind paa dette Forslag. Jeg kommer her til at tænke paa, hvad den ærede Justitsminister sagde i en anden Sag, da han erindrede om et Ordsprog. For mig har det stillet sig saaledes, at de Herrer paa en Maade have anlagt sig selv for at være salbne fra deres Princip, idet de have maattet gaa ind paa at gjøre en Undskyldning for et Lovforslag som dette (Afskyldelse). Sa, dersom dette betvivles, skal jeg senere oplæse det Sted, hvor jeg har fundet Undskyldningen. Denne Lov hemmer alfsaa den frie Industri i Landet; den besfordrer Umoraliteten gennem Frihede til Besvigelse, og den er aldeles sribende imod den Lovgivning, vi have set her i Landet, siden vort Frihedskliv fik den Form, det nu har faaet siden 1848. Derfor maa jeg absolut være imod denne Sag, og jeg agter at stemme imod Loven, selv om mit Ændringsforslag skulde blive vedtaget. Dette Ændringsforslag har jeg kun tilladt mig at at fremsætte, fordi Loven uden dette efter min Mening vilde være endnu fordærveligere, idet det netop var Manglen af den Frihed, Ændringsforslaget vil give, at Loven kunde komme til at øve sine demoraliserende Virkninger. Der er vistnok Udfikillige, som have den Mening, at dette Ændringsforslag er mindre nødvendigt, da man endnu ikke veed, at Suffertilvirkningen kan drives i nogen synnderlig Udstrækning ved de Midler, man kan have udenfor de egentlige Fabrikker. Dertil vil jeg, kun sige, at der, hvis man har denne Mening, heller ikke kan være stor Fare ved at vedtage mit Ændringsforslag. Dette siger jeg blot lige overfor dem, der ønske at være fri for alt Postekigeri i Huse, bevirket ved Love. Der er en Kjendsgjerning, som har opvakt nogen Forundring hos mig, og det er, at man ikke har hørt nogen stærk Indvending eller noget rigtigt Skrig fra dem, som indrette disse Fabrikker, over, at man gaar dem for nær. Saavidt jeg veed, ere imidlertid Nogle af dem, som indrette disse Fabrikker, tillige Eiere af Fabrikker, der give sig af med at tilvirke Sukker af Sukkervørst, og jeg mener, at de derfor mulig kunne have mindre Betænklighed derved, idet de kunne indrette sig saaledes, at de, naar det kan betale sig, tilvirke Roesucker, medens de, dersom Konjunkturerne ere saaledes, at det betale sig bedre at tilvirke andet Sukker, helt holde op med det første,